

Det brænder

Menneskejagten, 1:

Af FINN MARC

Foto: Bent Tilsted m.fl.
Tegning: Sigv. Hagsted

Dick Gee og hans kammerater var på vej til det besatte Danmark i 1944 med en ladning våben til de danske frihedskæmpere – det blev starten på et frygteligt mareridt for den engelske besætning.

Da den 25-årige engelske flyverløjtnant Dick Gee den aften trådte ud af sin bungalow på den hemmelige flybase Tempsford, standsede han overrasket. For hvor var hans Sankt Hans-orm?

Som de fleste engelske flyvere, der hver nat risikerede deres liv på togter over det nazi-besatte Europa, var også Dick Gee lidt overtroisk. Mange af hans kammerater gik med lykkesmonter i lommen som amuletter. Sankt Hans-ormen var blevet Dicks maskot. Hver aften, når han kom ud, sad den dér i græsset og lyste i mørket. Som en forsikring om, at alt var i orden. At han ville komme

hjem igen efter nattens togt.

Men denne aften, fredag den 6. oktober 1944, var den der ikke.

Du store Gud! Hvad er der sket med den? fløj det gennem Dick. Og han blev helt mærkelig tilpas.

Den nat skulle han på et togt ind over Danmark for at kaste våben ned til den danske modstandsbevægelse...

I Hornslet på Djursland sad samtidig en 21-årig mand og lyttede til BBC

Den engelske flyverløjtnant Dick Gee var kun 25 år gammel, da han blev sendt ud på det livsfarlige togt til Danmark.

nde fly

med øret tæt til radioen:

— Her er London. Vi bringer en særmelding, der lyder: Hilsen til Wilhelm, Troels, Rudolf, Stella, Bruno, Ulla og Kurt.

Den unge mand, den senere så kendte radiomand Hans Vangkilde, rejste sig med et lille smil. „Kurt“ var hans gruppes kodeord. Der ville blive kastet våben ned til dem i nat.

Og et sted i London sad den aften en tysk spion og sendte en anden radiomeddelelse. Til det tyske luftvåben i Danmark. Der ville komme et engelsk Stirling-fly med våben til den danske modstandsbevægelse i Hornslet. Det kunne ventes ca. klokken 1.30 om natten ad ruten over Nissum Fjord.

Meddelelsen gik videre til Karup flyveplads, hvor to natjagere af typen Junkers 88 blev gjort startklare. Allerede to gange på kun en måned var et engelsk fly gået i fælden over Nissum Fjord, og kun ved utroligt held var de sluppet tilbage til England. Nu sendte englænderne minsandten endnu et fly ad den samme rute!

Med livet som indsats

Dick Gee, navigatøren på flyet, sad nu i officersmessen og ventede. Han kunne ikke få den Sankt Hans-orm ud af tankerne. Det kunne kun være et dårligt

varsel.

Dick Gee tænkte på sin dejlige kone Doreen, som han giftede sig med for tre år siden. Og som nu boede hjemme hos hans forældre i deres lille rækkehus i New-castle. Dick tænkte på sin spæde søn Richard, der kun var syv måneder gammel. Hvor han dog elskede den dreng.

I fem år havde Dick nu været med i krigen. Han var med i et bombefly under det første store luftangreb på Tyskland, bombningen af Köln i 1941. Den nat var nær blevet hans sidste:

Dicks fly var blevet ramt af et tysk Messerschmitt-
(Fortsættes side 10)

— Vi må redde Ross,
råbte George og styrtede tilbage
mod det brændende fly.

Det brændende fly

Fortsat fra side 9

fly. I det øjeblik var Dick i færd med at skænke sig en kop kaffe fra termokanden. En tysk kugle knuste den mellem hans fingre. En anden kugle gik gennem hans kortbord, en tredje eksploderede i hans faldskærm under sædet. En fjerde kugle strejfedes hans ryg og klippede hårfint selen til faldskærmen over, så den gled af ham. Som vrede bier hvinede kuglerne gennem flyet. En af dem eksploderede i andenpilotens endeballe. Forskytten blev lukket inde i skyttekabinen, fordi døren gik i baglås, og han hylede som en vanvittig, hamrede, tryglede om at komme ud. Bagskytten forlod sit ødelagte maskingevær og vaklede op gennem flyet – men faldt ned gennem et hul, fordi kugler havde revet en del af flyets bund bort. Der hang han i fri luft i et tov, til han blev hjulpet op.

Flyet var håbløst i brand, og fra en højde af 3500 meter gled det langsomt ned med kurs mod England. Det passerede den hollandske kyst i 700 meters højde med vingeklapper og hjul hængende, ødelagte maskingeværer, smadret samtalsystem. Og hele tiden fyrede tyskernes kanoner løs på det nede fra jorden.

Men flyet nåede over Kanalen, nåede England, nåede flyvepladsen. Med ødelagte bremses nødlandede det og rasede tværs over pladsen, ramte hegnet og slog en kolbøtte.

Dick Gee kom ud – og så en af bomberne hænge løst under flyet. Forskytten var blevet halvt sindssyg, da han blev befriet fra sin kabi-

ne. Og bagskytten skreg og gjorde modstand, da han blev hjulpet bort. Dick så dem aldrig siden.

Et dårligt varsel

Jo, Dick Gee havde gjort hele turen med. Over Frankrig, Tyskland, Italien, Nordafrika. Turen i aften til Danmark var hans togt nr 60. Statistikken sagde, at kun én ud af hver fem flyvere overlevede sit togt nr 30. Og at chancen for at overleve togt nr. 60 var nul.

– Allright, Dick. Officielt ER du død, mumlede Dick Gee, da han steg ind i det store, tunge Stirling bombefly. Men du har så meget at leve for. Bare dog den Sankt Hans-orm havde været der.

Der var en sær, nervøs stemning i flyet, da det klokken 23 startede på det 720 kilometer lange togt fra basen i England til Hornslet – en tur på tre timer. Der blev aldrig snakket meget i kabinen. Men denne aften var stemningen nærmest dystert. Som om Dicks uro smittede af. Og dog havde han intet sagt til de andre om sin Sankt Hans-orm.

Dick Gee sad ved sit kortbord og arbejdede intenst ved det dæmpede lys fra arkitektlampen. Over ham til højre lyste radaren svagt grønligt. Foran ham var gardinet trukket tæt for vinduet. Mørklægning. Og Dick foretrak det sådan. Så kunne han ikke, når de var over fjendeland, se tyskeres lyskastere og antiluftskytset glimte gennem natten. Ville han tage kending af landet dér dybt under sig, kunne han dreje sig rundt i stolen og kikke ud

og ned gennem en glastrude i flyets modsatte side.

Dick kendte og holdt af sine kammerater om bord. Der var ikke én af dem, der ikke havde deltaget i så mange bombetogter, at de burde have været døde nu. Men til trods for hver nats dødelige risiko tog de deres arbejde med en stille, lun humor.

Syv gode venner

Op ad den smalle trappe til højre for Dick, små to meter oppe, sad piloten, den 31-årige kaptajn George Abbecassis. En slank, mørkhudet mand med portugisisk blod i årerne. Uddannet ingeniør og ivrig racerfører. En velhaverson med den rolige selvsikkerhed, som en barndom på de bedste kostskoler gav.

I stolen til højre for George sad hans ven, radiomanden Ken Walker på 27 år. En venlig, fornuftig mand, høj og mørkhåret, med et rundt, fyldigt, lidt rødligt ansigt. Ken og George fik de fleste af deres aftener til at gå med at spille bridge, når de andre besøgte landsbyens kro.

Helt fremme, nede i flyets næse, lå bombesøgeren, den 21-årige Ross Philip fra Alice Springs i Australien. En lyshåret, solbrændt dreng, venlig og munter. Men også stiltfærdig. Måske fordi han led af hjemve.

Og helt bagest i flyet lå bagskytten, den 21-årige irer Paddy Moloney, en slank, smuk, drenget fyr med lyst, krøllet hår. Han så foruroligende godt ud, og han vidste det, kunne ganske enkelt ikke modstå en flirt med pigerne. Han og Ross var de eneste i flyet, der ikke var gift. Paddy var højt dekoreret for tapperhed. Han havde 42 togter bag sig. Det betyder noget for en bagskytte, der statistisk set kun har krav

på at overleve 10 togter. Paddy var Dicks bedste ven.

Til venstre for Dick, længere bagude, sad hans anden gode ven, den 26-årige Sam Woodham, der ellers ikke hørte til holdet. Han var taget med i sidste øjeblik for at øve sig i natlæsning af kort. En rolig, venlig tømrer, der aldrig blev ramt af panik.

Og ved siden af ham, til højre i flyet, sad den 25-årige mekaniker Lesley Flower, rund i hovedet og med et næsten komisk friluftsgæbis. Men han var fuld af sjov og ballade og talte så bred en Cockney-dialekt, at piloten George døjede med at forstå ham.

Og Dick Gee selv? 190 centimeter høj, bredskuldret, sportstrænet. Venlig, men lidt genert. Han hverken røg eller drak spiritus. I ledige øjeblikke sad han gerne og så på et foto af Doreen og den spæde Richard. Men denne nat, på vej tværs over Nordsøen kun 150 meter over bølgerne for at undgå tyskernes radar, kunne Dick ikke få Sankt Hans-ormen ud af tankerne.

Tyskerne slår til

Klokken 1.30 dukkede den jyske vestkyst op foran dem, uset i mørket. Tangen til Nissum Fjord. Intet lys var at se. Nede på bøndergårdene sov folk og dyr for længst. De eneste aktive i denne nat var sabotører og tyske vagter. I et skovbryn uden for Hornslet, tværs over Jylland, ventede sabotøren Hans Vangkilde og hans kammerater på de våben, som Dicks fly bar i sin bug. Containere med 6 tons maskinpistoler, sprængstof, patroner. Og en flaske whisky til opmuntring.

– Vi er lige på kursen,

Englændernes fly var kun et udbrændt vrag,
da ilden blev slukket næste dag.

Med tyskerne i

Menneskejagten 2,

WHOOOOF! Den lille flok englændere vendte sig, da de hørte eksplosionen. Og dér, kun 2 kilometer væk, så de ildskæret på nattehimmelen blusse voldsomt op.

WHOOOF! Endnu en eksplosion. Endnu et bål af onde, røde flammer, der skød til vejrs.

Det var deres fly, der eksploderede bag dem. Det fly, der havde bragt dem til Nissum Fjord med våben til den danske modstandsbevægelse. Men var blevet forrådt af en spion i London og skudt ned af en tysk natjager.

De fem englændere vendte sig og tumlede sanseløst videre. To af dem bar på en kammerat, der var frygteligt forbrændt og bevidstløs.

Da det brændende fly med et brag ramte jorden på gårdejer Chresten Brunsborgs mark uden for Gørding, holdt tyskerne allerede parat til udrykning.

Fra forsamlingshuset i Skælstrup, kun 3 kilometer nordvest for marken, startede to lastbiler fulde af tyske soldater. Fra skolen i Vemb, 3 kilometer østpå, kom flere soldater. Fra skolen i Møborg, 8 kilometer mod nordøst, kom tre lastbiler med soldater. Alle havde de kurs mod det brændende fly.

Og inden der var gået otte timer, havde tyskerne sat en hær på 8.000 soldater ind på at fange disse seks engelske flyvere.

For tyskernes spion i London havde meddelt, at en af besætningen på dette fly givet ville have en liste på sig. Listen over alle nedkastningsstederne til modstandsbevægelserne i Danmark, Norge, Holland, Bel-

gien og Frankrig. Den liste ville tyskerne for enhver pris have fat på. Det var grunden til denne enorme menneskejagt.

Farlige cigaretter

Den 34-årige gårdejer Chresten Brunsborg og hans 32-årige kone Christa vågnede ved braget, da det brændende fly nødlandede.

– Det må være et engelsk fly, udbrød Christa. – Skynd dig derop, Chresten, og hent flyverne herved. Vi må skjule dem!

Men da Chresten og hans to karle, Frede og Henry, nåede ud til det brændende fly, var englænderne netop forsvundet i mørket. Han fandt deres flyverdragter. I en lomme lå en pakke engelske cigaretter. Chresten stak den i sin egen lomme. Tænk, rigtige engelske cigaretter.

I det øjeblik bragede

Den unge flyverløjtnant, Dick Gee, blev offer for en intens menneskejagt.

Dick Gee og hans besætning skulle aflevere en ladning våben til den danske modstandsbevægelse – men tyskerne havde fået besked. Det engelske fly blev skudt ned, og for Dick Gee og hans kammerater begyndte flugten.

Af FINN MARC Foto: Bent Tilsted

HJEMMET nr. 37

hælene

skuddene, og kuglerne fløjtede om ørerne på Chresten og hans to karle. En hvinede så nær forbi Chrestens venstre øre, at han mærkede suset. Alle tre smed de sig rædselslagne ned på jorden.

Ud af mørket fra alle sider dukkede tyske soldater med geværpiberne rettet mod de tre danskere.

Tyskerne troede, at det var de engelske flyvere, de havde fanget.

– Næh, stammede Chresten på dansk. – Vi bor på gården derovre. Han pegede.

Den tyske officer sendte 30 soldater med danskerne hjem til gården „Stamp-høj“. Og hele tiden brændte den engelske pakke cigaretter Chresten i lommen som gløder. Fandt tyskerne den, ville de tro, at de engelske flyvere havde givet ham den. Kunne han se sit snit til at smide den væk?

Da de kom til Chrestens gård, endevendte tyskerne den fra kælder til kvist, fra stuehus til lade. Selv en høstak fyrede de salver af kugler ind i.

Englænderne fandt de ikke. Og den forgæves eftersøgning gav lige netop de seks flygtninge de ekstra minutter, de havde brug for til at slippe væk.

Smerten summende i den 25-årige navigatør Dick Gees ører som vrede bier. Han lukkede øjnene et øjeblik, prøvede at ride oven på bølgen af smerter. Brandsårene på hans hænder og i hans ansigt var ved at gøre ham vanvittig. Rytmen i pinen skiftede hele tiden. Først var den trommer, der bankede hult og dumpt inde i ham. Så var den havet, lange, duvende bølger af kval. Nu var den natten, den kolde, sorte nat, der gav ham kuldegysninger og fik ham til at ryste og

Dick Gee besøgte sine gamle venner i Danmark i denne sommer – her er han sammen med Christa og Chresten Brunsborg på marken, hvor flyet styrtede ned i 1944.

HEMMET nr. 37

stønne.

Tværs over markerne styrtede de af sted. Dick og hans ven, den 21-årige irer Paddy Moloney, bar på deres bevidstløse kammerat: Den 25-årige Lesley Flower. Lesley var så frygteligt forbrændt, at knoglerne på hans hænder stak frem gennem kødet. Han jamrede svagt.

Den 26-årige Sam Woodham satte hånden på et ståltrådshegn for at skræve ind på en mark. Han fløj væk med et hyl, glemte et øjeblik smerten fra sine egne forbrændinger. For hegnene var elektrisk. Den slags kendte han ikke fra England. Fra da af gik de rundt om de indhegnede marker.

Otte kilometer fra flyet, lidt uden for landsbyen Møborg, søgte de endelig skjul i en lille skov på en bakke for at hvile. De slugte benzodrin-tabletter for ikke at falde i søvn, satte sig med ryggen mod et træ og fik cigaretterne frem.

Åh Gud! Åh kære Gud! tænkte Dick Gee. Det her går aldrig godt. De fanger dig og sender dig til en kzelejr. Hvad skal der så blive af min elskede Doreen, min stakkels Doreen og vores lille søn Richard derhjemme i Newcastle?

Lesley overgiver sig

De sad der endnu, da det grå morgenlys kom. Hundene rundt på gårdene begyndte at gø. Det forekom Dick, at der måtte være hundreder af hunde. Og at de alle gøede, fordi de havde opdaget ham og hans kammerater.

Da vågnede Lesley af bevidstløsheden og begyndte at skribe af smerte. Det var åbenbart for enhver, at han var ved at dø, og at han slet ikke ville kunne følge med på flugten. Han måtte på hospital straks. Altså måtte han overgive sig.

– Gå ned til den gård dernede, afgjorde den 31-årige pilot George Abbecassis og pegede. – Gå ned og overgiv dig. Held og lykke!

Ved 9-tiden den morgen, den 7. oktober 1944, så den 43-årige gårdejer Martin Madsen på „Overgaard“ en mand komme tumlende ind på sin gårdsplads og stikke to frygteligt tilredte arme ned i det kolde vand i det store vandtrug. Martin Madsen gik ud til ham.

– Nix germansk ambulance, sagde den engelske flyver stille. – Royal Air

Force. Help!

– Tag den med ro. Her kommer ingen tyskere.

Det var at love mere, end Martin Madsen var sikker på at kunne holde. For i disse minutter endevendte 20 tyske soldater nabogården „Godthaab“.

På cykel til hospitalet

Martin og hans kone, den 48-årige Maren, fik den sårede Lesley ind i en seng. Maren smurte pisket æggehvide og duppede kartoffelmel på hans stakkels arme, der hang i laser, og sendte derpå sin gamle far, den 83-årige Niels Jørgensen, i seng også. Imens tog Martin telefonen og ringede til den lokale læge, Axel Kjeldgaard. Om ham vidste Martin, at han var i modstandsbevægelsen.

– Min svigerfar er døds-syg, sagde Martin. – Du må komme straks. Ellers tror jeg, han himler.

Dr. Kjeldgaard kom straks. Han forbandt Lesley og gav ham en smertestillende indsprøjtning.

– Han må på hospitalet i Lemvig allerede i dag

Lægen kørte. Men to timer efter kom han tilbage med et falsk legitimationskort til Lesley.

– Han er nødt til at cykle selv, sagde dr. Kjeldgaard. – Der venter en ung mand oppe ved hovedvejen på ham. Han cykler med ham til Lemvig.

Kl. 17, da mørket faldt på, cyklede Lesley på Maren 30 år gamle cykel ud af gården, let slingerende. Det blev til en cykeltur på 90 kilometer til Lemvig og videre til Struer og Herning. Tre dages maratonmareridt af smerte, udmattelse, stædighed. I Herning blev han sat på et tog til Randers.

Men da Lesley cyklede ud af gården, vendte dr. Kjeldgaard sig mod Martin Madsen:

– Vi må have fat på hans kammerater, sagde lægen. – Vi må se at få dem til Sverige.

De to mænd gik op i skoven på bakken. De kaldte og kaldte. Men der var ingen.

Jagten går ind

Dick og hans fire kammerater var for længst flygtet videre. Flygtet bort fra den hjælp, den danske modstandsbevægelse stod parat

(Fortsættes side 10)

Med tyskerne i hælene

Fortsat fra side 9
til at yde.

De havde delt sig i to hold nu. Piloten George og den 27-årige radiomand Ken Walker havde sneget sig mod syd. Dick og hans to venner, den slemt forbrændte Sam Woodham og den helt uskadte 21-årige Paddy Moloney, flygtede videre mod nordøst.

De tre kom til en mose uden for den lille landsby Donskær. De fandt en hulning og lå dér dagen igennem. Det begyndte at regne, hård og snertende oktober-regn, og de blev våde til skindet, kolde og rystende. Men flytte sig turde de ikke. For fra mosen kunne de se vejen. Og hele dagen kom en tæt trafik af tyskere – i biler, på motorcykler, ja selv på cykler.

Det blev mørkt, og det regnede stadig, da de forlod mosen. På en eller anden måde måtte de prøve at komme over til Jyllands østkyst og derfra til Sverige.

De var alle tre sultne, våde, deprimerede, og Dick og Sam havde forfærdelige smerter i deres brandsår. De havde brug for hjælp. Desperat brug for hjælp. De måtte på en eller anden måde i forbindelse med modstandsbevægelsen. Men det kom de ikke bag denne ynkelige stak tørv. De måtte løbe risikoen og gå ind på en gård.

En lille pige med et godt hjerte

– Hvad pokker udbrød Dick. – Tyskerne fanger os jo alligevel. Vi forsøger det lille hus derovre. Det kan være, vi i nat skal sove i en dejlig lun fængselscelle.

Inde i det fattige husmandssted var familien Poulsen ved at gå i seng. Den 45-årige Marinus Poulsen, skaldet som et pillet æg, dyrkede lidt jord og kørte mælkeruten, men det rakte knap til at forsørge hans kone og fire børn. Plads var der heller ikke nok af i det trange hus. Børnene måtte sove hos deres forældre.

Marinus var ved at trække af tøjet, da han udbrød: – Der er nogen udenfor!

– Du har altid været så stolt af, at vi aldrig har haft tyskere her, svarede hans højgravide kone, den 38-årige Eleonora. – Jeg vil

tro, de kommer nu.

Eleonora havde god grund til at tro det. Hun vidste intet om det engelske fly, der var styrtet ned. Men hele aftenen havde 30 tyskere gennemført nabo-gården „Kattenhøj“.

Da bankede det på ruden i soveværelset. Marinus gik hen for at åbne vinduet.

– Det må du ikke, far udbrød hans kone. – De skyder dig, ligesom de skød Kaj Munk!

Marinus åbnede vinduet.

Udenfor stod Dick. Han holdt sit flyvercertifikat frem. – Royal Air Force. Can you help?

Under en fest i Gørding forsamlingshus, fik Dick Gee overrakt en gave: En del af flyets motor med en mindeplade. Det er Chrysten Brunsborg til venstre og Dick Gee til højre.

– Det er ikke tyskere. Det er englændere, udbrød den 12-årige Gerda, der netop var begyndt at lære engelsk i skolen.

Marinus gav hurtigt tegn til Dick, at han skulle gå om til døren i gården. Gerda, iført sin natkjole, skyndte sig at lukke dem ind.

Og hun fik næsten et chok, da hun så Dicks forbrændte hænder og sorte, forbrændte ansigt.

Eleonora gav sig til at lave mad: Stegt flæsk, spejlæg, kogt mælk og kaffe. Hun undgik at se på englænderne, følte kvalmen i halsen ved at se deres såre. Febrilsk skubbede hun sine sygekassebriller op på næsen. Men den 12-årige Gerda tog sagen i sine hænder. Hun kogte vand, lod det afkøle og rensede Dicks og

Sams hænder. På Dicks kind sad en rulle skind, en brandblære, der var gået i stykker og nu var dækket af grannåle og lyng. Den klippede hun af, rensede også ansigtet. Hun varmede vaseline og smurte det i sårene.

– Good. Good, udbrød Dick.

Men Marinus sad på bænken og kikkede rådvild på Gerda.

– Bette pige, sagde han til sidst. – Hvad gør man i sådan en situation?

Gerda tog sin far om halsen: – Far, du må i hvert fald ikke give tyskerne dem. Det er nok, de tog Kaj Munk.

Marinus nikkede beslutsomt.

kurv.

Men da Gerda ville gå fra vejen ind til høstakken, blev hun stående, lammet af skræk. For op over bakken kom fem tyskere på motorcykler. En af dem standsede ud for Gerda. Hun så hans sorte uniform med det dobbelte zigzaglyn på jakkens revers, hun så hans høje, svajede officerskasket.

Men da han talte, var det på dansk.

– Hvor skal du hen med det der? spurgte han brysk.

Gerda tanker stod stille af skræk. Så fattede hun sig.

– Stine i huset derovre er syg. Det er mad til hende, sagde hun med spag stemme.

Officeren løftede viskestykket i kurven og så på maden, længe, eftertænksomt. Så nikkede han og kørte videre efter sine kammerater.

Det var Paddy, der stak hovedet ud af høstakken, da Gerda lidt efter sagte kaldte. Med et smil tog han mod madkurven.

Hen under aften skråede Marinus og endnu en mand over engen til høstakken. Det var lægen, Axel Kjeldgaard, som han havde hentet.

Men da var de tre englændere flygtet videre.

Ved 22-tiden bankede Dick på ruden til endnu en gård. De var udmattede, og det regnede igen. Den 18-årige Hanne Nielsen åbnede forsigtigt vinduet. Hun boede der ikke, var blot babysitter for sin ét-årige fætter Christian. Og hun turde ikke byde de tre forhulede englændere indenfor. De vendte sig og forlod gården.

Men 200 meter nede ad vejen indhentede Hanne dem og overraste dem med snublende undskyldninger. Derpå tog hun dem med de tre kilometer til sine forældres hus i den lille flække Falsig.

Vi forråder jer ikke

– Mor, jeg har tre englændere, der skal have mad!

Den 46-årige Jytte Nielsen satte sig ned, så angst og fortvivlet på sin datter: – Barn, det er det mest forfærdelige, du har gjort nogen sinde, sagde hun tonløst.

Så tog hun sig sammen og smurte et stort fad smørrebrød til Dick, Sam og (Fortsættes side 31)

Med tyskerne i hælene

Fortsat fra side 10

Paddy. Hun gav dem også en pakke cigaretter. De tre englændere kastede sig glubske over maden.

Men fem minutter efter var den lille stue fuld af mennesker. 20-25 var der, alt, hvad der kunne krybe og gå i Falsig, var kommet for at se de tre englændere. Og alle talte i munden på hinanden.

Jytte Nielsen fandt toilet-papir og vaseline frem og forbandt Dicks og Sams hænder, trak et par af sin mands strikkede sokker over forbindingen.

Da hørtes ude fra vejen en hård, skrattende stemme. En højtalervogn. Langsomt kørte den tyske bil gennem Falsig, mens stemmen på dansk oplæste en opfordring. Til den danske befolkning om at overgive de efterlyste engelske flyvere til de tyske myndigheder, hvis de kom denne vej. Der var udsat en stor dusør for deres tilfangetagelse.

Alle i stuen tav. Og så på de tre englændere.

Da kom en mand, der kunne lidt engelsk, hen til Dick:

— I skal ikke være bange. Vi vil ikke have deres penge. Men I må hellere overgive jer selv. I kan aldrig klare jer på denne måde. Tyskerne er slet ikke så slemme. De vil behandle jer pænt...

Netop i de minutter blev George Abbecassis, piloten, og Ken Walker, radiomanden, forhørt i en tysk fange-celle i Holstebro. Tyskerne havde fanget dem den eftermiddag lidt syd for byen, og nu torterede de dem for at få dem til at afsløre, hvor listen med nedkastnings-zonerne var.

— Det er Dick Gee, vores navigator, der har den, hulkede Ken frem.

— Og hvor er han nu? Svar!

— Vi véd det ikke. Vi aner det ikke!

Læs slutningen
i næste uge:

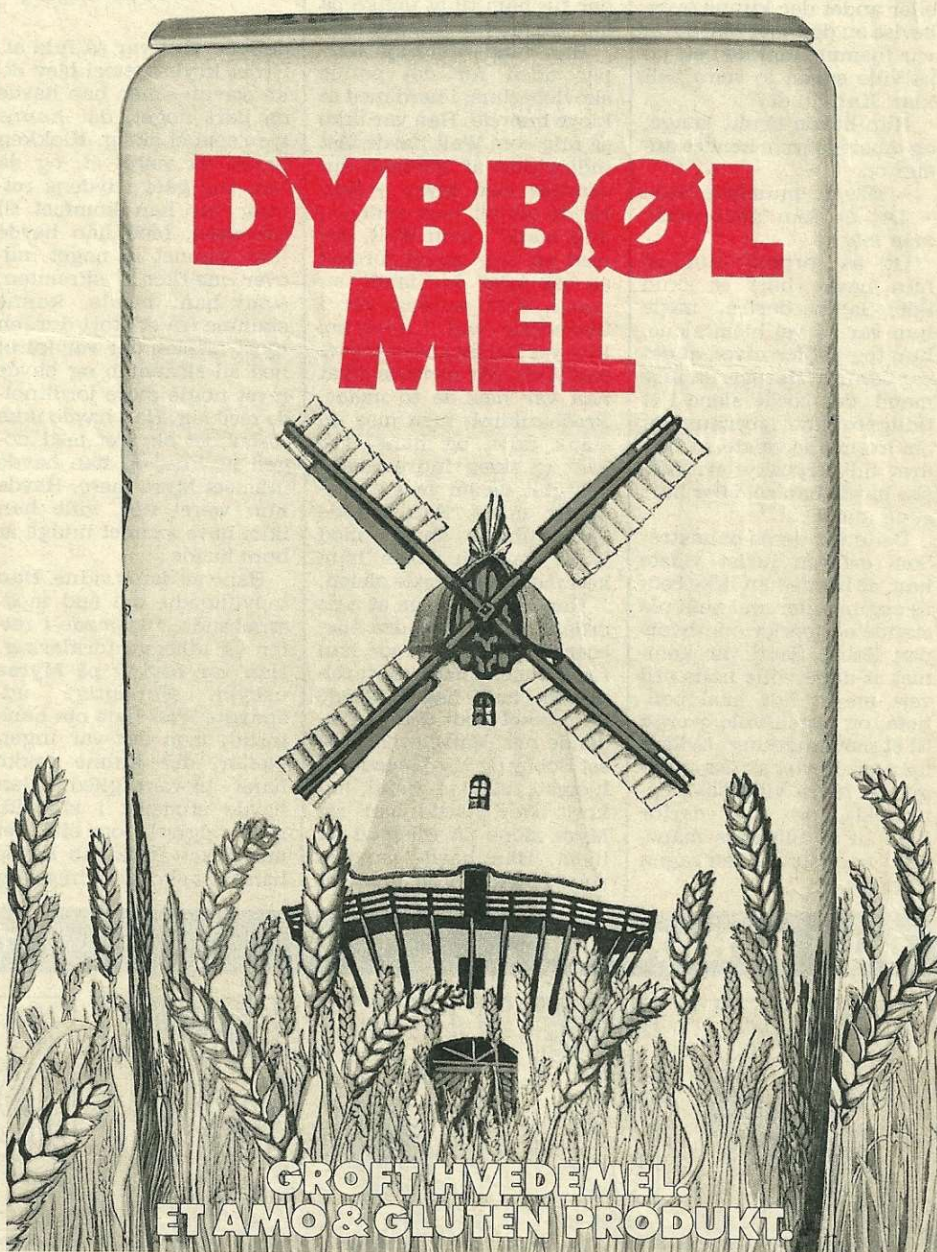
GESTAPO ER PÅ SPORET

HJEMMET nr. 37

DYBBØL MEL MED MANGE PLANTEFIBRE TIL SUNDT BRØD.

Dybbøl Mel er blandet af fint og groft hvedemel. I det grove mel udnyttes kernerne helt, så alle værdifulde plantefibre er bevaret.

Derfor gir Dybbøl Mel sundt hjemmebag.

Af FINN MARC . Fotos: Bent Tilsted m.fl.

En march ude

Menneskejagt, 3

De fire mennesker kom cyklende gennem mørket. Striben af lys fra de blændede cykellygter hjalp ikke meget, men de kendte jo vejen. Hver gang en tysk bil kørte forbi, trak de helt ud i vejkanterne.

Der var usædvanligt mange tyskere på vejen i aften. Hvad kunne der være på færde?

Den 38-årige gårdejer Svend Søndergaard og hans kone Valborg havde været i teatret. På Hotel Schaumburg inde i Holstebro havde de og deres naboer, Alf Mikkelsen og hans kone Hanne, set Chr. Arhoff i „Charleys tante“. Nu var de henunder midnat på vej hjem til Måbjerg, fire kilometer uden for byen. Og det var oktober 1944.

På deres højre side lå jernbanen fra Holstebro til Vemb. Den var allerede blevet sprængt 25 gange alene ved Måbjerg, og tyskerne bevogtede den uafbrudt. Var den mon blevet saboteret igen i aften?

— Hvad dølen skal alle de tyskere her i aften? udbød Alf Mikkelsen.

De kom til vejen, der gik til venstre ned til Svends og Valborgs gård „Aabierg“, og de to ægtepar sagde godnat og skiltes.

Ti minutter senere, da Svend og Valborg netop havde fået overtøjet af, gik døren op.

Dér stod Alf Mikkelsen. Bag ham så Valborg tre mænd, hun ikke kendte. Tre mænd, der så forfærdelige ud. Våde til skindet, med snavset og krøllet tøj. Jamen det var jo uniformer! Og de to var uhyggeligt forbrændt i ansigtet. Deres ører var enormt svulmet op, deres munde var kun sprækker i de ødelagte ansigter. På hænderne havde de sokker over en forbinding af toiletpapir. For og så deres hænder var ødelagt af brandsår. En af dem stønnede sagte af smerte.

— Her er nogle englændere, der gerne vil ind og sove, sagde Alf Mikkelsen sindigt. — De stod og ventede på os. Og vi har jo ikke plads til dem.

Et natligt besøg

Svend og Valborg betænkte sig ikke et øjeblik. De fik de tre medtagne englændere til bords i køkkenet og satte resterne af en kogt høne, rugbrød og kaffe foran dem. Englænderne kastede sig over maden, smilede ind imellem taknemligt til Valborg.

— Hvad er det for nogen derude? lød en spinkel pigestemme inde fra soveværelset. Det var deres ældste datter, den 10-årige Gerda.

— Det er nogle tyskere,

Den engelske flyverløjtnant, Dick Gee, glemmer aldrig sine danske venner, der reddede hans liv i 1944.

svarede Valborg nervøst. For børnene kunne jo komme til at snakke over sig i skolen.

— Mor, det er da ikke tysk, de snakker!

— Nej, det er det ikke. Det er tre englændere. Men hvis du siger til et eneste menneske, at de har været her, så kommer tyskerne og skyder far.

Gerda tav forskrækket.

Og der VAR grund til at være forskrækket. For i disse timer jagede 8.000 tyske soldater de tre nedstyrtede engelske flyvere overalt på Holstebro-egnen. To af deres kammerater havde de allerede fanget og torteret frygteligt for at få sandheden ud af dem.

For tyskerne ville for enhver pris have fat på en liste, som flyets navigator, den 25-årige Dick Gee, havde på sig. Listen over alle

nedkastnings-zonerne af våben til modstandsbevægelserne i Danmark, Norge, Holland, Belgien og Frankrig.

Da Dick Gee og hans to kammerater, den 26-årige Sam Woodham og den 21-årige Paddy Moloney, havde spist sig mætte, tog Svend Søndergaard dem med over i stalden. Ved skåret fra en lommelygte førte han dem op ad stigen til høløftet.

Næste morgen kl. 6 vækkede Svend de tre englændere. Og efter en kop kaffe og en ostemad viste han dem vej ned mod Storåen, ned i dalen syd for gården. Han så dem forsvinde ned over engen i silende, kold oktoberregn, så dem vade over åen i vand til livet. Så gik han ind for at malke.

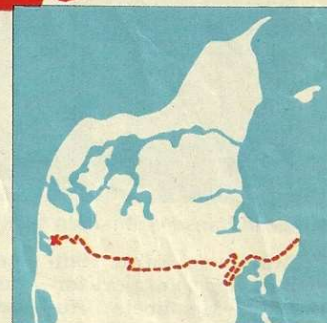
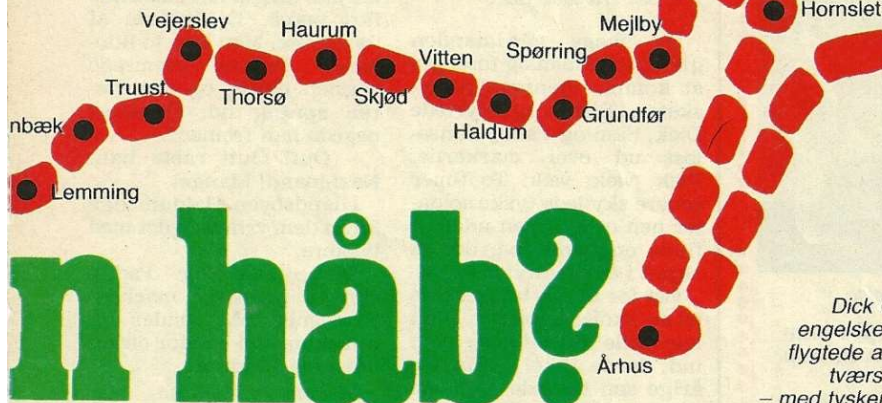
På vej mod havet

Dick, Sam og Paddy talte ikke meget, mens de stred sig frem gennem regnen, på tværs af marker og skove. De var kolde, våde, de frøs og var deprimerede. De havde en vag idé om, at de ville nå Jyllands østkyst og derfra slippe til Sverige. En march på 200 kilometer. Men de drømte ikke om, at de havde en jordisk chance.

Og så dette ensformige, trøstesløse landskab, de kæmpede sig igennem, hele tiden i silende regn. Marker, marker, marker. Brede horisonter, hegn af fyrretræer, spredte gårde med gøende hunde. De krydsede én mark, og foran dem lå en ny. Åh Gud, hvor var der lang vej tværs over Jylland!

HJEMMET nr. 38

kammerater stred sig frem gennem Jylland i 1944 – sårede og
nå ud til havet, så de kunne
en pris på deres hoveder ...

Dick Gee og hans
engelske kammerater
flygtede ad denne rute
tværs over Jylland
– med tyskerne i hælene.

n håb?

De fulgte en vej et stykke, og en hestevogn kom imod dem. Kusken rejste sig, da han så de tre lasede mænd, løftede pisken til forsvar. Dick så skrækken i hans ansigt. Og gik videre.

Udmattede, sanseløse bankede de på en dør i Tvis. Gedebo Skole. Den 15-årige Frode, lærerens søn, lukkede op, bød dem straks indenfor. Og dér, stående i entreen, sank Dick stille om på gulvet, mistede bevidstheden. Få sekunder efter besvimelede også Sam.

Frodes forældre, den 55-årige lærer Jens Hansen og hans kone Marie, kom hjem og fandt de tre sovende flyvere på gulvet i deres entré. Marie klædte dem af, fik dem i seng, og mens de sov, vaskede hun deres tilsolede tøj. Frode gav dem sit gamle vejkort over Danmark.

Da de tre den næste morgen fortsatte, stod alle børnene i skolen og råbte hurra for dem.

Det blev vendepunktet, da Dick og hans venner første

gang fattede mod, troede på, at de havde en chance for at undslippe tyskerne.

Videre frem gik det, fra gård til gård, fra høloft til høloft. Uden at de vidste det, altid én dag foran tyskerne, der jagtede dem.

En modig dreng

I Kompedal Plantage kom en mand i grøn uniform mod dem på en smal skovsti. *Så er det slut*, tænkte Dick. *Hvor der er én tysker, er der mange. Vi må over-*

give os. Men manden gik lige forbi uden at se på dem. Han var en dansk skovfoged.

Uden for Hauge bankede de på døren på en gård. En lille mand lukkede op, og Dick gøs, da han så triumfen, snuheden i mandens øjne. Her var en fjende, vidste Dick instinktivt.

– Har I en pistol? spurgte gårdmanden listigt.

– Ja, vi er bevæbnede, svarede Dick brysk, vendte sig og storkede ud af gården. (Forts. side 40)

▲ Dick Gee er gift for anden gang, efter at hans kone, Doreen, døde i 1972. Her viser han sin kone, Agnes, hvor de tre venner sov på høloftet.

– Her vadede I gennem Storåen, på flugt for Tyskerne, siger Svend og Valborg Søndergaard på „Aabierg“.

HJEMMET nr. 38

En march uden håb?

Fortsat fra side 39

Og mens gårdmanden gik til telefonen og forsøgte at komme igennem til tyskerne i Silkeborg, styrtede Dick, Sam og Paddy sanseløst ud over markerne. Væk, væk, væk! To timer senere skyldede tyske soldater hen over egnen uden at finde englænderne, der lå skjult i en vandfyldt grøft.

Øst for Serup bankede de på en skolelærers dør. Men han ville ikke lukke dem ind, turde ikke. Hans 10-årige søn tiggede ham om at hjælpe englænderne. Men læreren lukkede døren for næsen af dem.

Da de tre traskede bort fra huset, indhentede drenge dem, vinkede dem med sig. Uden sin fars vidende låste han dem ind på skolen, gjorde tegn til dem, at de kunne sove på gulvet i klasseværelset. Så listede han hjem.

Ved Truust måtte de tre passere hovedvejen fra Viborg til Århus. Netop da kom en kolonne af tyske troppébiler brølende. De styrtede tværs over vejen i mørket, sprang ned i en grøft og skjulte sig i et vandrør, liggende i vand til halsen.

Mellem Thorsø og Haurum gik de en formiddag gennem en skov. På tværs af alle stier. Da pludselig, i en lille lysning foran dem, lå en barak. På skiltet stod ordet „Lyttepost“. Men det forstod de ikke. Barakken så ud til at være tom, forladt. Mon der var mad derinde?

Dick, fulgt af Sam og Paddy, gik hen langs barakken, skulle til at runde hjørnet. Der standsede de, som ramt af lynet. For hen mod dem kom fire tyske soldater, ivrigt snakkende.

Dick og hans venner styrtede på hovedet ind i kratet, lå musestille en hel time, før de kunne slippe væk.

Omgivet af tyskere

Øst for Vitten standsede en lastbil en eftermiddag ud for dem, og den danske chauffør gjorde tegn, at de kunne hoppe op på det tom-

me lad. Så gik det i susende fart østpå. De jublede af fornøjelse. Men kun to kilometer fremme bremsede vognen hårdt, og chaufføren sprang ud. Ophidset pegede han fremad.

— Out! Out! råbte han. Nazi-mand! Mange!

I landsbyen Haldum lige foran dem vrimlede det med tyskere.

Dick, Sam og Paddy sprang ind over marken. Kravlende på hænder og knæ kom de i en stor cirkel uden om Haldum.

Mellem Haldum og Grundfør passerede de i mørket den aften den østtyske længdebane. De anede ikke, at den var Danmarks bedst bevogtede banelinie, med tyske vagter for hver 200 meter. Som i blinde krydsede de sporene midt mellem to vagter, der intet opdagede.

Men før eller siden MÅTTE de i kontakt med modstandsbevægelsen for at kunne komme til Sverige.

På en mark mellem Spørring og Mejlby fik de en morgen, 21 dage efter flystyrtet, øje på en mand i grønt tøj. Hjertet fløj dem op i halsen, for de tog ham for en tysker. Han styrede lige hen mod dem.

Manden var den 38-årige landmåler Ragnar Schrøder fra Århus, og han var ikke i tvivl om, at de tre ynkkelige mænd ude på marken måtte være de tre eftersøgte englændere, som han havde læst om i avisen. Han tog dem med ind på en gård, og derfra telefonerede han til en ven, der var modstandsmand.

— Gå til landsbyen Østrup, sagde han til Dick. — Spørg efter Asger Kring. Han har en gård dér. Han vil hjælpe jer.

Men to kilometer senere så Dick, Sam og Paddy fortvivlet på hinanden. De havde alle tre glemt landsbyens navn, huskede kun, at det endte på -strup. De ledte forgæves på deres kort. Og de fortsatte østpå på må og få.

Men da de uden for Skørring kom gennem en skov, kom en jæger mod dem med en bøsse over armen. De ville flygte ind mellem træ-

▲ Frode Hansen på Gedebo skole i Tvis var kun 15 år gammel, da han på egen hånd indlogerede de forkomne englændere.

Da englænderne flygtede videre fra Gedebo skole, stod børnene i skolegården og råbte hurra. ▶

HJEMMET nr. 38

erne. Men han råbte til dem, vinkede, smilede.

Den 37-årige Asger Kring havde fundet dem.

Det bliver tordenvejr

Han tog dem med de 5 kilometer nordpå til sin gård, „Hovgaard“, præsenterede dem for sin kone. Hun var højgravid. Og hun var så bange, at hendes hånd rystede som i feber, da hun hilste på Dick.

– Min kone har grund til at være bange for tyskerne, forklarede Asger Kring. – Hun er jødinde. Hun har mareridt om kz-lejre hver nat.

Den nat sov englænderne i den varme kostald, i hver sin bås side om side med fire sortbrogede køer og en tyr.

Den næste morgen ringede telefonen hos den 43-årige guldsmed Børge Rasmussen i hans butik, Søndergade 1 i Århus. Han var leder af det lokale Røde Kors og en af cheferne i modstandsbevægelsen.

– Det er Kring. Jeg har tre pakker. To af dem er beskadiget. De lugter.

– Så send dem til læreren i Grenå, svarede Børge Rasmussen, der udmærket forstod, at Kring talte om flygtninge til Sverige. Han lagde røret. Skolelæreren, der var hans agent i Grenå, ville sørge for at få de tre englændere med en fiskerbåd til Sverige.

En time senere gik Børge Rasmussen, som Røde

Kors-chef, ind i Gestapos hovedkvarter. Der opsøgte han østrigeren Ernst Habelich, der i smug forsynede ham med oplysninger.

– De har fundet ud af, at der er en skolelærer i Grenå, hviskede Habelich til Rasmussen. – De er lige kørt derud for at arrestere ham.

– Du milde himmel! udbrød Børge Rasmussen. – Må jeg låne Deres telefon?

Det var en frygtelig risiko at løbe. At ringe fra Gestapos egen telefon. Bleg og svedende forlangte Rasmussen et nummer i Grenå, fik fat på skolelæreren.

– Det bliver tordenvejr, hviskede han. – Søg ly straks.

Så lagde han røret. Hans hånd rystede.

Tilbage var de tre engelske flyvere. Var Kring allerede på vej til Grenå med dem?

Børge Rasmussen styrtede tilbage til sin butik og ringede, fik fat på Asger Kring. Fem minutter senere, og det havde været for sent.

– Glem Grenå. Jeg henter selv pakkerne, sagde han kort.

Et mirakel sker

En time senere hentede Børge Rasmussen i en taxi Dick og hans to venner og kørte dem de 10 kilometer sydpå til landsbyen Hornslet. Den landsby, hvor englænderne tre uger før skulle have nedkastet deres con-

tainere med våben til modstandsbevægelsen. Han afleverede dem til den 60-årige læge Holger Thomsen.

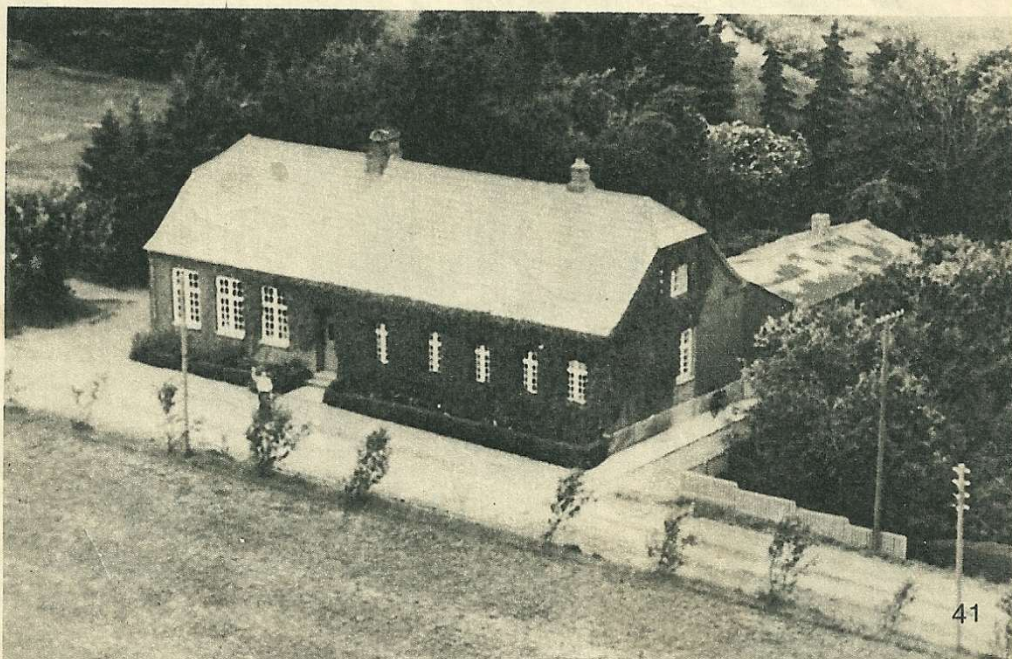
Langt over 50 mennesker på flugt havde indtil da fået husly hos dr. Thomsen og hans kone Margrethe. At de stadig turde tage mod flygtninge, kunne undre. Deres to voksne sønner og en datter sad i tyske kz-lejre, og kort forinden havde tyskerne fanget og henrettet en hel modstandsgruppe i Hornslet.

I et aflåst værelse i lægevillaen boede Dick, Sam og Paddy i ni dage, mens dr. Thomsen plejede deres sår, og de langsomt kom til hæfterne. De sov og læste, sov og læste, sov igen den store udmattelses søvn. Tyskerne kom til landsbyen, havde endnu ikke opgivet jagten på de tre englændere. De gennemsøgte hus efter hus. Men som ved et tilfælde sprang de lægeboligen over.

En dag stod Børge Rasmussen i Hornslet igen. – Så kan I godt tage bandagerne af hovedet, sagde han. – I skal videre. Jeg har civilt tøj med til jer.

Med tog til Risskov og videre med taxi ind til Århus' centrum. I et kryds måtte taxien standse for en kolonne tyske soldater, der marcherede stramt forbi, mens de skrålede: – *Denn wir fahren gegen England!* Dick stirrede på dem, bleg af skræk og vrede.

(Fortættets side 86)

En march uden håb?

Fortsat fra side 41

Til Dicks vantro aflevere-
de Børge Rasmussen dem
på Århus' rådhus.

Når klokken ringer

Og det var selveste råd-
husets forvalter, den 40-
årige ingeniør Herluf Hal-
ding, der tog imod dem. Og
bød dem velkommen.

Halding førte de tre eng-
lændere med op i rådhusets
tårn og viste dem udsigten
over Århus. Lige bag råd-
huset så de ned i en tysk
kasernegård, hvor soldater
stod og striglede deres he-
ste. Halding pegede på en
ung mand ved vinduet.

— Vi har vagt heroppe
hele tiden, sagde Halding. —
Hver gang der kommer en
tysk politibil op ad hoved-
gaden, trykker han på en
knap. Så ringer en klokke i
visse af rådhusets værelser.
Vi gemmer en del mod-
standsfolk her, og når
klokken ringer, styrter de

ned og gemmer sig i kæl-
deren.

Herluf Halding vendte
sig mod Dick Gee.

— Og listen? spurgte han.

— Hvilken liste? svarede
Dick, anede ikke, hvad dan-
skeren mente.

— Den liste, tyskerne er
ude efter. Over nedkast-
nings-zonerne, sagde Hal-
ding utålmodigt.

Dick blev både hed og
kold, da han pludselig kom
i tanker om den skæbne-
svangre liste. Han havde
glemt alt om den, havde
troligt transporteret den til
fods tværs over Jylland med
tyskerne i hælene. Forvir-
ret fiskede han den op af
brystlommen, rev den i 100
stykker og lod dem flage
ud i luften over Århus.

Halding nikkede tilfreds.

Han førte de tre ned til et
kælderrum, det øverste af
tre oven over hinanden. Her
skulle de bo, bag en aflåst
dør.

— Hvis klokken ringer,
klatrer I ud gennem vindu-
et dér til en lysskakt. En
trappe går ned ad muren, to
etager ned, og derfra kla-
trer I ind i det nederste

kælderrum. Dets dør er mu-
ret til. Dernede skjuler I jer
i en ventilations-skakt.

På vej mod Sverige

Fire dage senere hentede
Halding dem og tog dem
med på en nervepirrende
byvandring ad fortove, der
vrimlede af tyske frontsol-
dater på orlov. På Skolebak-
ken station gav han dem tre
billetter og anbragte dem i
en kupé i toget til Grenå.

— Lad som om I er døv-
stumme, sagde han. — Held
og lykke.

Dér sad de tre så og fore-
gav at læse i en dansk avis.

— Du store, Paddy! ud-
brød Dick, glemte, at han
ikke måtte tale engelsk. —
Du vender avisen på ho-
vedet!

I det samme åbnedes dø-
ren, og konduktøren bad
om at se billetterne.

Paddy havde dem, be-
gyndte at lede febrilsk efter
dem. Han blev rød i hove-
det, rodede i alle lommer,
men væk var de. Konduktø-
ren så stramt på ham. Da
endelig fandt Paddy billet-
terne i brystlommen og

stak dem frem. Uden et
ord. Konduktøren klippede
dem, så undersøgende på
Paddy — og gik.

I Grenå blev de tre modta-
get af en ung mand og ført
til hans hus. Og ved midnat
sneg de sig om bord i en
lille fiskekutter sammen
med 6 danske modstands-
folk på flugt. Langsomt tøj-
fede kutteren ud af havnen.

24 timer senere gik de tre
englændere i land i Sverige,
i en lille havn syd for Var-
berg. Elendige af søsyge og
våde til skindet. Men jub-
lende lykkelige.

Den store flugt var lykke-
des. De havde — mod alle
odds — narret tyskerne.
Takket være et utroligt
held, deres egen udholden-
hed — og takket være man-
ge danskere, der vovede de-
res liv for at hjælpe dem.

Et par uger senere fløj de
tilbage til England for at
fortsætte kampen mod Hit-
lers horder.

SLUT

KØB DET NYE ANDERS AND OG LÆS:

— Anders And "Den søvnige helt"
— Mickey Mouse og piraterne på Mississippi
— og flere sjove historier!

© Walt Disney Productions

Seriefabrikant Ltd

MED FLERE
BILLEDER TIL

FAMILIE
ALBUMMET

Glæd ungerne
med Anders And
— hver mandag!

HJ 38